

ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : กรณีศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

The Factor Influencing Perception of Personal Tax Payment :
A Case Study of Hatyai City, Songkhla Province

นพวรรณ คงสัญ Noppawan Kongsan¹
มัทนชัย สุทธิพันธ์ Muttanachai Suttiphan²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ผู้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ปีภาษี 2557 ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 399 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากการทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า 1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ได้แก่ ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร การเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษี อายุ การศึกษาวิชาภาษีอากร ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แบบแสดงรายการประเภทที่ใช้คำนวณภาษีเป็นประจำ และวิธีการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันเชิงลบ ได้แก่ เพศ ระยะเวลาที่ใช้ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน และลักษณะการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 3) ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ การขอคืนภาษี ลักษณะการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และสถานภาพ

คำสำคัญ : ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจ การยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ E-mail: noppawan.ko@rd.go.th

²ดร.อาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ E-mail: muttanachai.s@psu.ac.th

ABSTRACT

This research aimed to study knowledge and understanding of submission of personal income tax and pay personal income tax, and to investigate factors affecting knowledge and understanding of submission of personal income tax and pay personal income tax in Hatyai City, Songkhla Province. The samples of this study were 399 taxpayers in Hatyai City, Songkhla Province, who filed Personal Income Tax forms P.N.D. 90 and P.N.D. 91 in tax year 2014. The research equipment used to collect the data was questionnaires. Descriptive analysis and multiple regression are used to analyses the data.

The result showed that the samples' knowledge and understanding of submission of personal income tax and pay personal income tax was at the moderate level. According to the testing of factors effecting knowledge and understanding of submission of personal income tax and pay personal income tax of the respondents, it can be discovered that (1) there was positive relationship between attention to tax news, participation in seminars on tax computation, age, education on taxation, level of highest education, experience in tax computation, tax return form for normal computation and tax return form for payment. (2) There was negative relationship between ages, an amount of time spent on personal income tax computation, occupations, monthly personal income, and categories of people's personal income tax computation. (3) Factors which were unrelated with each other included tax refunds, nature of the form submission, perception channels, regulation of personal income tax computation, and status.

Key words : The Factor Influencing Perception, Personal Tax Payment

บทนำ

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นภาษีทางตรงประเภทหนึ่งที่เป็นแหล่งเงินได้สำคัญของประเทศ ซึ่งมีหลักการจัดเก็บภาษีจากเงินหรือรายได้อันเนื่องมาจากความสามารถ หรือทรัพย์สินของบุคคล เป็นสำคัญ ถ้าไม่มีกฎหมายยกเว้นให้จะอยู่ในข่ายต้องเสียภาษีทั้งสิ้น ผู้เสียภาษีไม่สามารถผลักภาระภาษีไปให้ผู้อื่นได้ ฐานภาษีของภาษีนี้ เรียกว่า เงินได้สุทธิ ซึ่งคำนวณจากการนำเงินได้พึงประเมินตลอดทั้งปีภาษี (ปีปฏิทิน) ไปหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดตามประมวลรัษฎากร (กลุ่มนักวิชาการ ภาษีอากร, 2557)

โดยทั่วไปกฎหมายกำหนดให้ผู้มีเงินได้ในปีภาษี (ปีปฏิทิน) ที่ล่วงมา มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประเมินตนเอง ณ ที่ว่าการอำเภอหรือสถานที่อื่นที่กฎหมายกำหนด ภายในวันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 มีนาคม ของปีถัดจากปีที่มีเงินได้ บางกรณีกฎหมายกำหนดให้ผู้มีเงินได้ต้องชำระภาษีก่อนถึงกำหนดเวลาด้วยการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี บางกรณีก็กำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ณ ที่จ่าย นำส่งต่อกรมสรรพากร บางกรณีถ้าเกี่ยวข้องกับบุคคลบางประเภทที่มีอนุสัญญา หรือความตกลงเพื่อป้องกันการเก็บภาษีซ้อนกับประเทศไทย ก็ต้องพิจารณาถึงความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อนระหว่างประเทศที่ได้ทำความตกลงกัน ประกอบด้วย (กองฝึกอบรม กรมสรรพากร, 2544)

กรมสรรพากรมีหน้าที่จัดเก็บภาษีและมีหน้าที่คืนเงินภาษีให้แก่บุคคลที่ชำระภาษีไว้เกินสาเหตุที่มีภาษีชำระไว้เกิน เนื่องจากได้มีการชำระภาษีไว้เกินหรือชำระภาษีซ้ำ คือชำระภาษีไว้มากกว่าจำนวนภาษีที่ต้องเสียหรือไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีประเภทนั้น ซึ่งกรมสรรพากรได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการคืนเงินภาษีไว้ว่าจะต้องคืนเงินภาษีด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง และได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติไว้โดยการกำหนดเงื่อนไขเพื่อใช้สุ่มตรวจสอบเอกสารก่อนคืนเงินภาษีจากกรณีข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการยื่นแบบแสดงรายการ อาทิ กรณีที่ไม่มีเลขประจำตัวผู้เสียภาษี เลขประจำตัวภาษีผิดพลาดหรือซ้ำ และแบบยื่นเพิ่มเติม เป็นต้น เนื่องจากในแต่ละปีมีผู้ยื่นคำร้องขอคืนเงินภาษีเป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบเอกสารก่อนคืนเงินภาษีได้ทุกรายที่ขอคืนเงินภาษี จากข้อมูลตามรายงานการคืนเงินภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปีภาษี 2557 ทั้งการยื่นแบบแสดงรายการด้วยกระดาษ ยื่นผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและยื่นผ่านช่องทางอื่น ประจำเดือนมิถุนายน 2558 (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2558) มีผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและแจ้งความประสงค์ขอคืนเงินภาษีในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 จำนวนทั้งหมด 24,453 ราย แต่ติดเงื่อนไขเนื่องจากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นในการยื่นแบบแสดงรายการในกรณีที่กำหนดไว้ ทำให้ต้องสุ่มตรวจสอบเอกสารก่อนคืนเงินภาษี จำนวน 9,830 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.20 ของจำนวนผู้แจ้งความประสงค์ขอคืนเงินภาษีทั้งสิ้น ส่วนภาพรวมของกรมสรรพากรทั่วประเทศ คิดเป็นร้อยละ 41.04 ของจำนวนผู้แจ้งความประสงค์ขอคืนภาษีทั้งสิ้นทั่วประเทศ (กรมสรรพากร, 2558) จะเห็นได้ว่ามีผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แจ้งความประสงค์ขอคืนภาษีแต่ติดเงื่อนไขเนื่องจากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นในการยื่นแบบแสดงรายการในกรณีที่กำหนดไว้ ทำให้ต้องสุ่มตรวจสอบเอกสารก่อนคืนเงินภาษีในอัตราค่อนข้างสูง

นอกจากปัญหาและข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการยื่นแบบแสดงรายการประเภทขอคืนภาษีดังกล่าวแล้ว ในแต่ละปีที่ผ่านมากรมสรรพากรยังพบปัญหาและข้อผิดพลาดเกิดขึ้นอีกเป็นจำนวนมากจากการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประเภทที่มีภาษีชำระ ไม่มีภาษีชำระ และที่ไม่แจ้งความประสงค์ขอคืนภาษี โดยพบปัญหาและข้อผิดพลาดเกิดขึ้นหลายกรณี อาทิ ผู้เสียภาษีกรอกรายการในแบบแสดงรายการไม่ชัดเจน ไม่ถูกต้องครบถ้วน ไม่กรอกจำนวนเงินในแบบแสดงรายการ กรอกรมาเฉพาะ

ภาษีที่ชำระหรือขอคืน ไม่กรอกเอกสารในแบบแสดงรายการแต่แนบเอกสารมาพร้อมกับแบบแสดงรายการ ไม่กรอกรายการหักลดหย่อน กรอกรายการไม่ตรงกับช่องรายการที่กำหนด ยื่นแบบแสดงรายการเพิ่มเติม เนื่องจากยื่นแบบแสดงรายการครั้งแรกกรอกข้อมูลไม่ครบถ้วน เป็นต้น ส่วนข้อผิดพลาดที่มักพบบ่อย ได้แก่ กรณีหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดา มารดา และกรณีการใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้เป็นจำนวนสองเท่า ของรายจ่ายที่จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษา (กรมสรรพากร, 2558) ส่งผลให้เกิดปัญหาในการ บันทึกลงและประมวลผลข้อมูลของกรมสรรพากร ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลหลังการประมวลผลไม่เป็นไปตาม ข้อเท็จจริงและมีผลต่อภาษีที่ต้องชำระหรือภาษีที่ขอคืนของผู้เสียภาษี

จากปัญหาและข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในแต่ละปีเป็นจำนวนมากดังกล่าวนี้ เป็นการชี้ให้เห็นว่ามีผู้เสียภาษีบางส่วนที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา โดยปัญหาและข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นอาจมาจากปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจในการ ยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นสิ่งที่กรมสรรพากรควรศึกษาค้นหาข้อมูลเพื่อจะได้เป็น แนวทางในการนำมาใช้เพื่อทบทวนการให้ความรู้ความเข้าใจและการให้ความสะดวกในการยื่นแบบและการ เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่ผู้เสียภาษี ต่อไป

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษา อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เนื่องจากตามข้อมูลรายงานการยื่นแบบแสดงรายการในแต่ละ ปีพบว่าอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสงขลา มีจำนวนผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มาก ที่สุดในจำนวนสำนักงานสรรพากรพื้นที่ทั้งหมดภายใต้สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 12 (กรมสรรพากร, 2558)

คำถามวิจัย

1. ผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ในอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสงขลา มีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับใด
2. ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสีย ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาในอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91
2. เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการ เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา ในอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91
2. นำผลการศึกษาไปใช้เพื่อทบทวนการให้ความรู้ความเข้าใจและการให้ความสะดวกใน การยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่ผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91

บททวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ได้แก่ 1) แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ของ บลูม (Bloom, 1972. อ้างถึงในอักษร สวัสดิ์, 2542, น. 26-28) การวัดความรู้ของ จำนง พรายแย้มแซ (2535, น. 24-29) แนวคิดเกี่ยวกับความเข้าใจของ ฮอสเปอร์ (Hosper, n.d. อ้างถึงในมาโนช เวชพันธ์, 2532, น. 15-16) และแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (อ้างถึงในประเทือง ภูมิทราคม, 2540) จากแนวคิดดังกล่าวนี้ สามารถอธิบายได้ว่าระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการศึกษาอบรมของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ รวมทั้งการกระทำที่แสดงออกซึ่งสามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสหรือสามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือ ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่มีคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ใช่ - ไม่ใช่ 2) หลักการทั่วไปเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากร (กรมสรรพากร, 2558) และ 3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ พนิตนารถ เย็นทรัพย์ (2551) ศึกษาความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ประเภทเงินเดือน อำไพ ชัยรัตน์เมธี (2553) ศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้ขอคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีต่อการคำนวณภาษีเงินได้เพื่อขอคืนเงินภาษีอากรในจังหวัดอ่างทอง เขมวิภา ตั้งประกายโรจน์ (2553) ศึกษาคุณลักษณะของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากับทัศนคติต่อความเป็นธรรมของมาตรการภาษีอากรในด้านค่าใช้จ่าย เงินได้พึงประเมิน ค่าลดหย่อน และอัตราภาษี รินทร์ดา ชินภูมิวนนะ (2555) ศึกษาความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร สมประสงค์ กัณหะเสน (2555) ศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีต่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทาริกา ทองเปลว และณัฐณี ชุตินันตพงศ์ (2555) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประกอบด้วย (1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพและรายได้ส่วนบุคคล (2) ปัจจัยปัจจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ ได้แก่ ช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษี ประสบการณ์การคำนวณภาษี ระยะเวลาที่ใช้คำนวณภาษี ลักษณะการคำนวณภาษี แบบแสดงรายการที่ใช้ในการคำนวณภาษี ลักษณะของการยื่นแบบแสดงรายการ วิธีการยื่นแบบแสดงรายการ การศึกษาวิชาภาษีอากร การอบรมเกี่ยวกับภาษีอากร ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร และการขอคืนภาษี 2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็น ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเงินได้พึงประเมิน การหักเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นฯ การหักค่าใช้จ่าย การหักค่าลดหย่อน การหักเงินบริจาค การขอผ่อนชำระภาษี กำหนดเวลาการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ช่องทางการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 และการชำระภาษีของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการศึกษา คือ ผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ปีภาษี 2557 ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 122,920 คน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ผู้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ปีภาษี 2557 ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 399 คน จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของผู้เสียภาษีที่มาติดต่อราชการ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่หาดใหญ่ 1 สำนักงานสรรพากรพื้นที่หาดใหญ่ 2 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ 1) ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ 2) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ 3) ส่วนที่ 3 แบบสอบถามระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ใช่ - ไม่ใช่

ผู้ศึกษาได้ทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้ตรงตามเนื้อหา และครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการศึกษา นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเหมือนหรือใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 คน คำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.806 วิเคราะห์ข้อมูลโดยข้อความคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และพฤติกรรมการยื่นแบบและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และข้อความคำถามที่เกี่ยวข้องกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถแสดงผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ซึ่งมาจากคำถามวิจัย ได้ดังนี้

1. ผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับใด

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากที่สุด คือ เรื่องการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 สามารถยื่นได้ที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ธนาคารกรุงไทย ทางอินเทอร์เน็ต www.rd.go.th และส่งทางไปรษณีย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.90 รองลงมา คือ เรื่องกำหนดเวลายื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ภายในเดือนมกราคม - มีนาคม ของปีถัดไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 และเรื่องการหักค่าลดหย่อนบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ สามารถหักลดหย่อนได้คนละ 17,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.86 และกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาน้อย คือ เรื่องเงินได้ประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงินเดือนสามารถเลือกหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร หรือเลือกหักค่าใช้จ่ายเหมาในอัตราที่กำหนด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

0.33 ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.66 สอดคล้องกับการศึกษาของ สมประสงค์ กัณหะเสน (2555) ที่พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของ อำไพ ชัยรัตน์เมธี (2553) ที่พบว่า ผู้ขอคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดอ่างทองมีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้เพื่อขอคืนเงินภาษีอากรภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากหลักการเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นหลักการทั่วไปเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ถูกต้องตามประมวลรัษฎากร

2. ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91

1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย มี 8 ปัจจัย ได้แก่ ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร การเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษี อายุ การศึกษาวิชาภาษีอากร ระดับการศึกษา ประสบการณ์ การคำนวณภาษี แบบแสดงรายการประเภทที่ใช้คำนวณภาษีเป็นประจำ และวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สามารถพยากรณ์ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(1) ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างที่มีความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากรจำนวนเพิ่มขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ พนิตนารถ เย็นทรัพย์ (2551) ที่พบว่า ถ้าการสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากรต่างกันระดับความรู้จะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากรเป็นปัจจัยที่ทำให้มีการสั่งสมประสบการณ์ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากขึ้น

(2) การเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษีจำนวนเพิ่มขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ เขมวิภา ตั้งประกายโรจน์ (2553) ที่พบว่า ผู้ที่ผ่านการอบรมภาษีที่มากกว่าครั้งนำมาซึ่งความรู้ทางภาษีที่มากขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ รินทร์ดา ชินภูมิวนะ (2555) ที่พบว่า ความแตกต่างด้านประสบการณ์เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของนักบัญชี มีผลทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เนื่องจากการเข้าฟังบรรยายหรืออบรมเกี่ยวกับการคำนวณภาษีเป็นการสั่งสมความรู้และประสบการณ์จนทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากขึ้น

(3) อายุ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีอายุมากขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

สอดคล้องกับการศึกษาของ อ่ำไพ ชัยรัตน์เมธี (2553) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างทางอายุ มีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ รินทร์ดา ชินภูมิวิสนะ (2555) ที่พบว่า ความแตกต่างทางอายุมีผลทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ สมประสงค์ กัณหะเสน (2555) ที่พบว่า อายุต่างกันมีความรู้ ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ สอดคล้องกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐินี ชูติมันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า อายุแตกต่างกันมี ผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และด้านวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีที่แตกต่างกัน เนื่องจากอายุทำให้พฤติกรรมและ ความคิดของคนมีความแตกต่างกันในเรื่องความรู้และประสบการณ์ดังนั้นผู้ที่มีอายุมากขึ้นจะมี ประสบการณ์มากขึ้นทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดามากขึ้น

(4) การศึกษาวิชาภาษีอากร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่าง เคยศึกษาวิชาภาษีอากรจำนวนมากขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษี เงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ พนิตนารถ เย็นทรัพย์ (2551) ที่ พบว่า ถ้าการศึกษาวิชาภาษีอากรต่างกันระดับความรู้จะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากผู้ที่เคยศึกษา วิชาภาษีอากรจะมีข้อมูลพื้นฐานซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ และการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากขึ้น

(5) ระดับการศึกษาสูงสุด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีระดับ การศึกษาสูงขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามี แนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ พนิตนารถ เย็นทรัพย์ (2551) ที่พบว่า ถ้าระดับ การศึกษาสูงสุดต่างกันระดับความรู้จะมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ อ่ำไพ ชัยรัตน์เมธี (2553) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างทางระดับการศึกษามีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณ ภาษีเงินได้ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ รินทร์ดา ชินภูมิวิสนะ (2555) ที่พบว่า ความแตกต่างของระดับการศึกษามีผลทำให้ระดับความรู้ ความเข้าใจที่มีต่อภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และสอดคล้อง กับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐินี ชูติมันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า ระดับการศึกษาสูงสุด แตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกด้านแตกต่างกัน เนื่องจากผู้ที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีการสั่งสมความรู้และประสบการณ์มากขึ้น ดังนั้น การศึกษา ระดับที่สูงขึ้นจึงเป็นปัจจัยที่ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้น

(6) ประสบการณ์การคำนวณภาษี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่ม ตัวอย่างที่มีประสบการณ์การคำนวณภาษีจำนวนมากขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่น แบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ อ่ำไพ ชัยรัตน์ เมธี (2553) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการคำนวณภาษีเงินได้มีความรู้ความเข้าใจต่อ การคำนวณภาษีเงินได้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ

การศึกษาของ รินทร์ดา ชินภูมิตวสนะ (2555) ที่พบว่า ความแตกต่างด้านประสบการณ์เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของนักบัญชี มีผลทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ สมประสงค์ กัณหะเสน (2555) ที่พบว่า ประสบการณ์ในการคำนวณภาษีเงินได้ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เนื่องจากผู้ที่มีประสบการณ์การคำนวณภาษีได้มีการสั่งสมความรู้จนเชี่ยวชาญทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากขึ้น

(7) **แบบแสดงรายการประเภทที่ใช้คำนวณภาษีเป็นประจำ** มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างใช้แบบ ภ.ง.ด. 91 รายได้จากเงินเดือนและค่าจ้างเพียงประเภทเดียวจำนวนมากขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐินี ชูติมันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า แบบแสดงรายการที่ใช้ยื่นเสียภาษีแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านประเภทเงินได้พึงประเมิน ด้านการหักค่าลดหย่อน ด้านอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และด้านวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีแตกต่างกัน เนื่องจากผู้ใช้แบบ ภ.ง.ด. 91 ในการคำนวณภาษีเป็นผู้ที่มีรายได้จากเงินเดือนและค่าจ้างเพียงประเภทเดียวทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจมากขึ้น

(8) **วิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา** มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91, 90 ผ่านอินเทอร์เน็ตจำนวนมากขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐินี ชูติมันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า วิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีแตกต่างกัน มีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านประเภทเงินได้พึงประเมิน ด้านเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นฯ ด้านการหักค่าใช้จ่าย ด้านการหักค่าลดหย่อน ด้านอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แตกต่างกัน เนื่องจากวิธีการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91, 90 ผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นวิธีการที่ไม่ยุ่งยากและง่ายต่อการทำความเข้าใจมากกว่าวิธีการอื่น ๆ

2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีความสัมพันธ์กันเชิงลบ เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย มี 5 ปัจจัย ได้แก่ เพศ ระยะเวลาที่ใช้ในการคำนวณภาษี อาชีพ รายได้ส่วนบุคคล และลักษณะการคำนวณภาษี สามารถพยากรณ์ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(1) **เพศ** มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีเพศหญิงจำนวนมากขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มลดลง สอดคล้องกับการศึกษาของ อำไพ ชัยรัตน์เมธี (2553) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ สมประสงค์ กัณหะเสน (2555) ที่พบว่า เพศต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เนื่องจากอาจเป็นไปได้ว่าเพศชายมีความสามารถในการจดจำในสิ่งที่มีประสบการณ์มาก่อนมากกว่า เพศหญิงส่งผลให้เพศชายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มากกว่า

(2) ระยะเวลาที่ใช้ในการคำนวณภาษี มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างใช้ระยะเวลาในการคำนวณภาษีน้อย ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐณี ชูติมันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า ระยะเวลาการคำนวณภาษีมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีที่แตกต่างกัน เนื่องจากการใช้ระยะเวลาในการคำนวณภาษีเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์จนเกิดความเชี่ยวชาญ หากมีประสบการณ์ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มากขึ้นก็จะส่งผลให้เกิดความเชี่ยวชาญมากขึ้นเพราะฉะนั้นจึงใช้ระยะเวลาในการคำนวณภาษีน้อยลง

(3) อาชีพ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนจำนวนเพิ่มขึ้นระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มลดลง สอดคล้องกับการศึกษาของ พนิตนารถ เย็นทรัพย์ (2551) ที่พบว่า ถ้าอาชีพต่างกันระดับความรู้ความเข้าใจมีความแตกต่างกัน เนื่องจากอาจเป็นไปได้ว่าพนักงานบริษัทเอกชนมีการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91 โดยที่นายจ้างยื่นแบบฯ แทนพนักงาน ซึ่งเป็นบริการของกรมสรรพากรเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ นายจ้างที่มีพนักงานและลูกจ้างจำนวนมาก สำหรับนายจ้างที่มีความประสงค์จะยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91 ให้กับพนักงานและลูกจ้างของตนจะต้องเก็บข้อมูลพนักงานและลูกจ้างไว้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และจะต้องมีข้อมูลพนักงานถูกต้องครบถ้วนตามแบบ ภ.ง.ด. 91

(4) รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีรายได้ 10,000 - 20,000 บาท ต่อเดือนจำนวนเพิ่มขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มลดลง สอดคล้องกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐณี ชูติมันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านประเภทเงินได้พึงประเมิน ด้านอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และด้านวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีที่แตกต่างกัน เนื่องจากอาจเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 10,000 - 20,000 บาทต่อเดือน นั้นถือว่าเป็นกลุ่มที่มีรายได้ขั้นต่ำตามกฎหมายแรงงานโดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวอาจอยู่ในช่วงวัยเพิ่งเริ่มทำงานยังขาดประสบการณ์หรือมีประสบการณ์ในการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้น้อย

(5) ลักษณะการคำนวณภาษี มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างที่มีการคำนวณภาษีด้วยตนเองทุกครั้งจำนวนเพิ่มขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวโน้มลดลง สอดคล้องกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐณี ชูติมันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า ลักษณะการคำนวณภาษีแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แตกต่างกัน เนื่องจากอาจเป็นไปได้ว่าผู้ที่คำนวณภาษีด้วยตนเองทุกครั้งบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการคำนวณภาษีที่ถูกต้อง

3) ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กัน เรียงลำดับจากมากไปหา

น้อย มี 4 ปัจจัย ได้แก่ การขอคืนภาษี ลักษณะการยื่นแบบแสดงรายการ ช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์ การคำนวณภาษี และสถานภาพ

(1) **การขอคืนภาษี** ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม อาจเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เคยขอคืนภาษีกับกลุ่มที่ไม่เคยขอคืนภาษีมีจำนวนใกล้เคียงกัน เป็นส่วนมาก

(2) **ลักษณะการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา** ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม ชัดแย้งกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐณี ชุตินันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า แบบแสดงรายการที่ใช้ยื่นเสียภาษีแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การ คำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านประเภทเงินได้พึงประเมิน ด้านการหักค่าลดหย่อน ด้านอัตรา ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และด้านวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ยื่นเสียภาษีในนามผู้มีเงินได้กรณีไม่มีคู่สมรส

(3) **ช่องทางการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษี** ไม่มีความสัมพันธ์ กับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบ สอบถาม ชัดแย้งกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐณี ชุตินันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า ช่องทาง การรับรู้มีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีที่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ส่วนใหญ่รับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านทางเว็บไซต์ของกรมสรรพากร แสดงให้เห็นว่าช่องทางดังกล่าวที่กรมสรรพากรใช้เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการ เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่ประชาชนนั้นไม่ส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ และการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเท่าที่ควร

(4) **สถานภาพ** ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ชัดแย้งกับการศึกษาของ ทาริกา ทองเปลว และณัฐณี ชุตินันตพงศ์ (2555) ที่พบว่า สถานภาพแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์ การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีที่แตกต่างกัน อาจ เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดและสถานภาพสมรสจำนวน ใกล้เคียงกันเป็นส่วนมาก

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและ การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก และเชิงลบ ทำให้ทราบว่า มี 13 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและ การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผลการศึกษาเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 ใน การนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนด้านการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่น แบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่ผู้เสียภาษีมากขึ้น

2. การศึกษาปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ และการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำให้ทราบว่า มี 4 ปัจจัย ที่ไม่ส่งผลต่อ ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผลการศึกษาเป็น

ประโยชน์ต่อกรมสรรพากรและสำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 ในการนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น ในการปรับเปลี่ยนช่องทางการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เสียภาษีให้เหมาะสมมากขึ้น

ข้อจำกัดจากการศึกษา

นอกจากตัวแปรอิสระ 17 ตัวแปร ที่ใช้ในการศึกษา อาจจะมีตัวแปรอิสระอื่น ๆ อีก ที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา แต่ยังไม่ได้นำมาศึกษา

ข้อเสนอแนะของการศึกษา

1. จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ และการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ที่มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ควรเสนอสำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 ให้มีการจัดอบรมเรื่องการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เสียภาษีให้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้เสียภาษีที่มีความสนใจทั้งกลุ่มที่ยื่นแบบแสดงรายการทางอินเทอร์เน็ตและกลุ่มที่ยื่นแบบ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา หรือสถานที่ที่กรมสรรพากรกำหนด

2. จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ และการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ที่มีความสัมพันธ์กันเชิงลบ ควรเสนอสำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 ให้มีการจัดอบรมเรื่องความรู้เกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่ผู้เสียภาษี โดยเน้นเรื่องการหักค่าใช้จ่ายเงินได้ประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงินเดือนให้มากขึ้นเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างยังมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวน้อย

3. จากการศึกษาปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) ควรเสนอกรมสรรพากรให้มีการปรับเปลี่ยนช่องทางการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่ผู้เสียภาษีให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์มากขึ้น เพราะนอกจากผู้เสียภาษีจะรับรู้หลักเกณฑ์การยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านทางเว็บไซต์ของกรมสรรพากรแล้ว ที่สำคัญผู้เสียภาษียังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากการสอบถามเจ้าหน้าที่สรรพากรโดยตรง ดังนั้นกรมสรรพากรจึงควรมุ่งเน้นการจัดให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เสียภาษีโดยตรงอีกช่องทาง

2) ควรเสนอสำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 ให้มีการจัดเจ้าหน้าที่ไว้คอยบริการให้คำแนะนำปรึกษาในช่วงกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการให้มากขึ้น สำหรับผู้เสียภาษีที่มาติดต่อยื่นแบบแสดงรายการด้วยตนเองโดยตรง ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2 และควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำปรึกษาทางโทรศัพท์สำหรับผู้ที่ยื่นแบบแสดงรายการทางอินเทอร์เน็ต

เอกสารอ้างอิง

กรมสรรพากร. (2558). ความรู้เรื่องภาษี. ค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2558,
จาก <http://www.rd.go.th/publish/286.0.html>

- กรมสรรพากร. (2558). วิธีกรอกแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปีภาษี 2557 สำหรับผู้มีเงินได้ตามมาตรา 40(1) - (8) แห่งประมวลรัษฎากร. ค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.rd.go.th/publish/6225.0.html>
- กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร. (2557). *ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2557*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- กองฝึกอบรม กรมสรรพากร. (2544). *การฝึกอบรมหลักสูตรข้าราชการบรรจุใหม่วิชาพื้นฐานประมวลรัษฎากร*. กรุงเทพมหานคร.
- เขมวิกา ตั้งประกายโรจน์. (2553). *คุณลักษณะของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ทัศนคติต่อความเป็นธรรมของมาตรการภาษีอากรในด้านค่าใช้จ่าย เงินได้พึงประเมิน ค่าลดหย่อน และอัตราภาษี*. การศึกษาด้วยตนเองบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จำนง พรายแยมแข. (2535). *เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับการสอนซ่อมเสริม (ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ทาริกา ทองเปลว และณัฐณี ชุตินันตพงศ์ . (2555). *ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ประเทือง ภูมิทราคม. (2540). *การปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พนิตนารถ เย็นทรัพย์. (2551). *ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ประเภทเงินเดือน*. *วารสารประชาคมวิจัยปีที่ 14*, 79, 47 - 49.
- มาโนช เวชพันธ์. (2532). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการประจำศึกษาเปรียบเทียบข้าราชการพลเรือน ทหารและตำรวจ*. ม.ป.ท.
- รินทร์ดา ชินภูมิวนะ. (2555). *ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย*. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมประสงค์ กัณหะเสน. (2555). *ความรู้ความเข้าใจของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีต่อการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานสรรพากรพื้นที่สงขลา 2. (2558). *รายงานสรุปรวมการรับแบบ ภ.ง.ด. 90, 91 ปีภาษี 2557 ทั่วประเทศ*. ค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2558, จาก http://10.20.1.109/RCV9091_RPT57/index-sum.asp
- อักษร สวัสดิ์. (2542). *ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร*. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อำไพ ชัยรัตน์เมธี. (2553). *ความรู้ความเข้าใจของผู้ขอคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีต่อการคำนวณภาษีเงินได้เพื่อขอคืนเงินภาษีอากรในจังหวัดอ่างทอง*. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Yamane, T. (1973). *Statistic : An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York : Harper & Row.